

บทที่ 5

บทสรุป

ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สรุปผลดังนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์สอน

จำนวนข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 101 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาโท มีประสบการณ์สอนมากกว่า 10 ปี รองลงมาคือมีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์สอนระหว่าง 5 – 10 ปี ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่ามีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการกิจกรรมที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา กิจกรรมที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายการกิจกรรม ปรากฏผลดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

2.1.1 ด้านการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรโดยรวมอยู่ใน

ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การสร้างความเข้าใจ และยอมรับของครูในเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร รองลงมาคือ การจัดให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือมีคุณภาพดี เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนา และข้อที่มีระดับปัญหาต่ำสุด คือ การสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร

2.1.2 ด้านการพัฒนาบุคลากรข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการพัฒนาบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ ความรู้ความเข้าใจของครูในการจัดทำหลักสูตร รองลงมา คือ แหล่งความรู้หรือเอกสารในโรงเรียนที่ครูใช้ในการศึกษาค้นคว้าความรู้ในการจัดทำหลักสูตรและข้อที่มีระดับปัญหาต่ำสุด คือ งบประมาณในการจัดอบรม สัมมนาหรือฝึกปฏิบัติในการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน

2.1.3 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ความพอเพียงของบุคลากรที่ใช้ปฏิบัติงานในการจัดทำหลักสูตร รองลงมาคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน

2.2 ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้มีลักษณะบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมา คือ การนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตร และข้อที่มีระดับ

ปัญหาต่ำสุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของสถานศึกษา

2.3 ด้านการวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านการวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การกำหนดแผนการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2542 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ มีการกำหนดแผนการจัดทำสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาหรือรายวิชาและกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความสามารถของผู้เรียน และข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือ แผนงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักของศาสนา และ การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างของปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้ง 3 ภารกิจ ได้แก่ ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ภารกิจที่ 2 การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และ ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษา ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของข้าราชการครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการในสถานศึกษาส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยลักษณะงานเป็นการบริหารเป็นส่วนมากจึงเข้าไปมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรกับข้าราชการครูโดยตรง นอกจากนี้ปัญหาในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมหลาย ๆ ด้าน ซึ่งถือเป็นขั้นแรกที่มีความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับที่ ประสาน เมืองเหลือ และคณะ (2545, หน้า 76) ได้ศึกษาความพร้อมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมและรายด้านทั้งสิ้นด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำหนดแผนการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

2.1 ด้านการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร

พบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหาสูงสุดคือ การสร้างความเข้าใจและยอมรับของครูในเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากภารกิจของโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีภารกิจมาก และการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ในบางโรงเรียนยังสามารถนำมาใช้ได้กับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ จึงเหมือนเป็นการเพิ่มภาระงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับ รุจิรี ภู่อาระ (2545, หน้า 147 – 172) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาตามภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้านการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ควรมีการประชุมสร้างความเข้าใจแก่คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนเพื่อเห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาสูงสุด คือ ความรู้ความเข้าใจของครูในการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนต้นแบบ ซึ่งบางครั้งเกิดปัญหาขาดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน และต้องการคำแนะนำ ชี้แนะ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมาตรฐานการศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนดคุณภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ปรานี ทองนพคุณ และคณะ (2546, หน้า 77) ได้ศึกษาปัญหาการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาเห็นว่าปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรในระดับมากคืองบประมาณในการจัดการอบรม สัมมนาหรือฝึกปฏิบัติในการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา และขาดการนิเทศ ติดตามเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนนำร่อง บางครั้งเกิดปัญหาความชัดเจนในการปฏิบัติงาน และต้องการคำชี้แนะ การนิเทศจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น

2.3 ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

พบว่าประเด็นที่มีปัญหาสูงสุดคือ ความพอเพียงของบุคลากรที่ใช้ปฏิบัติงานในการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีจำนวนมากและหลายขั้นตอน และจำนวนบุคลากรเมื่อเทียบกับภาระงานแล้วมีไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ ดวงใจ เรืองแสง (2536 อ้างถึงใน ปรานี ทองนพคุณ และคณะ (2546, หน้า 44) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารและบริการหลักสูตรโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีปัญหาเป็นอันดับแรก คือ การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กคือการขาดแคลนบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการ ตลอดจนความไม่เพียงพอของห้องเรียนหรือห้องกิจกรรม

3. ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาสูงสุดคือ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้มีลักษณะบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนรับผิดชอบเพียง 1 กลุ่มสาระโดยเฉพาะ ทำให้มองลักษณะวิชาเป็นแบบแยกส่วน ไม่รู้รายละเอียดของกลุ่มสาระอื่นๆ ทำให้เกิดปัญหาในการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ สอดคล้องกับ ปราณี ทองนพคุณ และคณะ (2546, หน้า 77) ได้ศึกษาปัญหาการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าปัญหาในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของคณะอนุกรรมการระดับกลุ่มวิชา มีปัญหาอยู่ในระดับมากคือการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้มีลักษณะบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับกฤติยา ขวัญคง และคณะ (2546) ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรบูรณาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้สอน ในสถานศึกษานำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 จังหวัดพิษณุโลกผลการวิจัย พบว่าลักษณะการบูรณาการที่ดำเนินการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ส่วนใหญ่มีการสอนแบบผู้สอนคนเดียว สภาพการจัดทำหลักสูตรบูรณาการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้ง 2 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาการจัดทำหลักสูตรบูรณาการของครูผู้สอนในโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 2 ด้านมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

4. ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า ประเด็นที่มีปัญหาสูงสุด คือ การกำหนดแผนการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2542 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนดำเนินการจัดการศึกษาใช้หลักสูตรที่โรงเรียนต้นแบบได้จัดทำขึ้น และยังมีแนวทางปฏิบัติเป็นเพียงการสร้างและนำมาใช้จริงเลยทันที จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ.2542 สอดคล้องกับประसान เมืองเหลือ และคณะ (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ และความชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะเริ่มประกาศใช้ในปีการศึกษา 2545

นอกจากนี้เพราะขาดการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารหลักสูตร อีกทั้งยังขาดการสนับสนุน ส่งเสริมเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร จึงไม่มีแนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ใน 3 ภารกิจ ได้แก่ ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาหลายด้านหรือเป็นโรงเรียนชั้นนำหรือเป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านต่าง ๆ มีผลงานเป็นที่ปรากฏ เช่น โรงเรียนรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่เป็นแหล่งศึกษาดูงานในด้านต่าง ๆ โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน โรงเรียนในโครงการนำร่องหรือโครงการวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำและมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีคณะครูผู้สอนแกนนำที่มีคุณภาพ และคณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็ง เขตพื้นที่การศึกษามีศักยภาพที่จะเข้าไปร่วมสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาให้เป็นโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในด้านการใช้หลักสูตรที่เป็นรูปธรรมโรงเรียนในโครงการนำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ จันทพิมพ์ ทองเสริม และคณะ (2546, หน้า 127) ได้ศึกษาสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าสภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีสภาพการดำเนินโดยภาพรวม 3 ขั้นตอน 7 ภารกิจ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรมีการนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตร
 2. ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการสร้างหลักสูตรตลอดช่วงเวลา เป็นระยะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 3. ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและควรสร้างความเข้าใจและการยอมรับของครูในเรื่องเหตุผลและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนหลักสูตร
 4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำหลักสูตร คู่มือ ตัวอย่างในการจัดหน่วยการเรียนรู้ที่มีลักษณะบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมสนับสนุนทั้งในส่วนงบประมาณ และเครื่องมือให้เพียงพอในการดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จากหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาครอบคลุมเพียง 3 ภารกิจคือ ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และภารกิจที่ 3 การวางแผนใช้หลักสูตรสถานศึกษาควรมีการศึกษาปัญหาในส่วนของภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ภารกิจที่ 6 การสรุปการดำเนินงาน และภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา ซึ่งจะทำให้มีการศึกษาถึงปัญหาได้ครอบคลุมภารกิจ และจะได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ส่วนมากเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งในส่วนของบุคลากรและปัจจัยสนับสนุน แต่สำหรับในปีการศึกษา 2553 โรงเรียนทุกแห่งต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 จึงควรทำวิจัยในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อให้ทราบถึงปัญหาได้ชัดเจนขึ้น และหาทางช่วยเหลือการดำเนินการของโรงเรียนแต่ละขนาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ